

Uppdaterad 2020-11-03

Patientfall 3 – Svens förskrivningar justeras av farmaceut på apotek

Kommentar: Patientfallen är beskrivna utifrån att det är möjligt att registrera samtycken från en patient för en längre period och som kan gälla enskild hälso- och sjukvårdspersonal eller en vårdenhet. De utgår också från att man som förskrivare alltid har åtkomst till sina egna förskrivningar eller de som förskrivits på vårdenheten i Nationella läkemedelslistan, utan krav på samtycke och med tillgång till eventuellt spärrade uppgifter.

Detta är två prioriterade funktioner som inte finns med 1 maj 2021, men planering pågår för att få med dem så snart som möjligt efter denna release. Mer information kommer.

1.1 Beskrivning

Sven lider av depression. Läkaren har skrivit ut ett nytt läkemedel (mirtazapin) eftersom det han först fick prova inte gav tillräcklig effekt. Han går till apoteket för att hämta ut sitt nya läkemedel och tar samtidigt ut den andra förpackningen med sömnmedel eftersom han fortfarande har problem med att somna vissa kvällar.

På apoteket blir farmaceuten fundersam över doseringen av mirtazapin och kontaktar förskrivaren. Förskrivaren bekräftar att det blivit en felskrivning och ber farmaceuten ändra eftersom hen inte har tillgång till journalsystemet just nu.

Farmaceuten ser sedan att Sven även har sertralin utskrivet. Efter diskussion med Sven avslutar farmaceuten sertralinförskrivningen.

Sven har efter en tid en uppföljning på vårdcentralen för att se hur det går med den nya behandlingen.

Sven har inte spärrat någon information i NLL.

1.2 Översikt

Steg	Aktivitet	Tillämpningsanvisning
1	Farmaceut hämtar aktuella förskrivningar	TA Hämta patientinformation TA Hämta dossamtycke TA Hämta information om patients läkemedelslista TA Hämta förskrivningar och uttag - Apotek

Steg	Aktivitet	Tillämpningsanvisning
2	Farmaceut ändrar dosering	TA Ändra och uppdatera förskrivning – Apotek TA Dosering och administreringssätt
3	Farmaceut avslutar förskrivning	TA Avsluta förskrivning – Apotek
4	Farmaceut genomför expedition	TA Ändra och uppdatera förskrivning – Apotek TA Registrera uttag
5	Förskrivare uppdaterar journalen	TA Hämta patientinformation TA Hämta dossamtycke TA Hämta information om patients läkemedelslista TA Hämta förskrivningar och uttag – vård TA Ändra och uppdatera förskrivning - Vård
5	Återbesök på vårdcentralen	TA Hämta patientinformation TA Hämta dossamtycke TA Hämta information om patients läkemedelslista TA Hämta förskrivningar och uttag – vård

1.3 Hur kan NLL hanteras i detta patientfall

Steg 1: Farmaceut hämtar aktuella förskrivningar

Farmaceuten kontrollerar Svens legitimation och hämtar hans förskrivningar från NLL.

NLL (Läkemedelslisteversion: 10)	
Läkemedel, dosering	Förskrivningsidentiteter
Zopiklon filmdragerad tablett 5 mg 1 tablett till natten vid behov.	Förskrivnings-id: 123 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: X
Sertralin filmdragerad tablett 50 mg 2 tabletter dagligen	Förskrivnings-id: 164 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: Y

NLL (Läkemedelslisteversion: 10)	
Mirtazapin filmdragerad tablett 30 mg 2 tabletter dagligen	Förskrivnings-id: 214 Förskrivningsversion: 1 Förskrivningskedje-id: Z

Steg 2: Farmaceut ändrar dosering

Farmaceuten blir funderad över doseringen av mirtazapin och frågar Sven vad läkaren sagt om doseringen. Sven tyckte att läkaren pratade om en tablett dagligen. Farmaceuten kontaktar förskrivaren som bekräftar att det blivit en felskrivning och ber farmaceuten ändra på förskrivningen eftersom hen inte har tillgång till journalsystemet just nu. Farmaceuten ändrar doseringen på förskrivningen enligt **TA Ändra och uppdatera förskrivning – Apotek**.

Steg 3: Farmaceut avslutar förskrivning

Farmaceuten ser sedan att Sven även har sertralin utskrivet. Efter diskussion med Sven avslutar farmaceuten sertralinförskrivningen på patientens begäran enligt **TA Avsluta förskrivning – Apotek**. Farmaceuten anger händelseorsak. Förskrivningens status sätts då om till Avslutad men inga datum på förskrivningen ändras. Förskrivningen är nu avslutad och inte längre expedierbar.

Efter steg 2 och 3 ser informationen i NLL ut enligt tabellen nedan.

Händelser

Mirtazapin: Förskrivningsversion 2 får händelsetypen "Uppdatera förskrivning".

Farmaceuten har angivit händelseorsak "Annan orsak" och "Beskrivning händelseorsak" *felaktiga uppgifter* (fritext).

Kommentar: Händelseorsak beskrivs [här](#).

Sertalin: Förskrivningsversion 4 får händelsetypen "Avsluta förskrivning".

Farmaceuten har angivit händelseorsak "På patientens initiativ".

NLL (Läkemedelslisteversion: 12)	
Läkemedel, dosering	Förskrivningsidentiteter

NLL (Läkemedelslisteverion: 12)	
Zopiklon filmdragerad tablett 5 mg 1 tablett till natten vid behov.	Förskrivnings-id: 123 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: X
Sertralin filmdragerad tablett 50 mg 2 tabletter dagligen Förskrivningsstatus: Avslutad	Förskrivnings-id: 164 Förskrivningsversion: 4 Förskrivningskedje-id: Y
Mirtazapin filmdragerad tablett 30 mg 1 tablett dagligen	Förskrivnings-id: 214 Förskrivningsversion: 2 Förskrivningskedje-id: Z

Steg 4: Farmaceut genomför expedition

Eftersom det är första uttaget av Mirtazapin anger farmaceuten först daglig mängd för att fortsatt kunna hantera förmånssystemet. Detta är en uppgift på förskrivningen, vilket gör att denna uppdateras (**TA Ändra och uppdatera förskrivning – Apotek**). Farmaceuten expedierar Zopiklon och Mirtazapin (**TA Registrera uttag**). På Zopiklon är det andra uttaget och inga förändringar görs på förskrivningen utan där skapas ett uttag kopplat till förskrivningsversion 3.

Händelser

Mirtazapin: Förskrivningsversion 3 får händelsetypen "Uppdatera förskrivning" när daglig mängd anges. Uttaget kopplat till förskrivningsversion 3 får händelsetypen "Expediera".

När en uppdatering av en förskrivning görs är det obligatoriskt att ange en händelseorsak. Att ange daglig mängd innebär en uppdatering. Eftersom detta är något som görs ofta skulle expedieringssystemet kunna ange ett som standardvärde, exempelvis "Annan orsak" och "daglig mängd uppdaterad" i beskrivningen. Detta är dock inte möjligt om flera ändringar görs samtidigt, då måste farmaceuten ange händelseorsak manuellt.

Zopiklon: På Zopiklon förändras ingenting på förskrivningen. Uttaget kopplat till förskrivningsversion 3 får händelsetypen "Expediera".

Vi expedierahändelser anges ingen händelseorsak.

NLL (Läkemedelslisteverion: 15)	
Läkemedel, dosering	Förskrivningsidentiteter

NLL (Läkemedelslisteversion: 15)	
Zopiklon filmdragerad tablett 5 mg 1 tablett till natten vid behov.	Förskrivnings-id: 123 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: X
Sertralin filmdragerad tablett 50 mg 2 tabletter dagligen Förskrivningsstatus: Avslutad	Förskrivnings-id: 164 Förskrivningsversion: 4 Förskrivningskedje-id: Y
Mirtazapin filmdragerad tablett 30 mg 1 tablett dagligen	Förskrivnings-id: 214 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: Z

Steg 5: Förskrivare uppdaterar journalen

Dosändringen som diskuterades på telefon måste journalföras och förskrivaren vill även försäkra sig om att NLL har den nya informationen. När förskrivaren har tillgång till journalsystemet igen hämtar hen upp NLL (registrerat samtycke finns) och ser att farmaceuten uppdaterat doseringen på mirtazapin till 1 tablett dagligen på uppdrag av förskrivaren. Förskrivaren ser även att förskrivningen på sertralin är avslutad på patientens begäran.

Övriga förändringar (att daglig mängd angivits och uttag gjorts) har vid kravställningen av journalsystemet inte bedömts som medicinskt relevanta och visas därför inte för läkaren i första skedet. För att se uttagen som gjorts på apoteket kan läkaren klicka på respektive förskrivning i NLL-vyn i journalsystemet för att se detta.

Läkemedelsmodul (Läkemedelslisteversion NLL: 10)		NLL (Läkemedelslisteversion: 15)	
Läkemedel, dosering	Förskrivningsidentiteter	Läkemedel, dosering	Förskrivningsidentiteter
Zopiklon filmdragerad tablett 5 mg 1 tablett till natten vid behov.	Förskrivnings-id: 123 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: X	Zopiklon filmdragerad tablett 5 mg 1 tablett till natten vid behov.	Förskrivnings-id: 123 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: X

Läkemedelsmodul (Läkemedelslisteverion NLL: 10)		NLL (Läkemedelslisteverion: 15)	
Sertralin filmdragerad tablett 50 mg 2 tabletter dagligen	Förskrivnings-id: 164 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: Y	Sertralin filmdragerad tablett 50 mg 2 tabletter dagligen Förskrivningsstatus: Avslutad	Förskrivnings-id: 164 Förskrivningsversion: 4 Förskrivningskedje-id: Y
Mirtazapin filmdragerad tablett 30 mg 2 tabletter dagligen	Förskrivnings-id: 214 Förskrivningsversion: 1 Förskrivningskedje-id: Z	Mirtazapin filmdragerad tablett 30 mg 1 tablett dagligen	Förskrivnings-id: 214 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: Z

Förskrivaren väljer att journalföra den nya doseringen av mirtazapin.

Eftersom Sven inte längre ska behandlas med Sertralin, det har bara missats att uppdateras, så avslutar läkaren sertralinbehandlingen i journalsystemet. Slutdatumet som sätts i ordinationen anges av journalsystemet som "senaste datum för avslut av behandling" och "sista giltighetsdag" på förskrivningen **TA - Ändra och uppdatera förskrivning - Vård.**

Kommentar: En farmaceut kan på patientens begäran avsluta en förskrivning så att den inte längre blir expedierbar, men att avsluta behandlingen kan bara en förskrivare göra (eller en farmaceut på uppdrag av förskrivaren). Det är viktigt att förskrivaren avslutar behandlingen i journalsystemet samt i NLL genom att ange "senaste datum för avslut av behandling" så att alla som har tillgång till NLL kan se denna information. Patienten kan då se att behandlingen är avslutad och att hen inte ska ta de eventuella tabletter som finns hemma.

När förskrivaren är färdig med förskrivningen uppdaterar hen NLL. Uppdaterade id:n returneras från NLL så att journalen och NLL har samma information.

Händelser

Sertralin: förskrivningsversion 5 får händelsetypen "Uppdatera förskrivning".

Förskrivaren har angivit händelseorsak "Bristande effekt".

Läkemedelsmodul (Läkemedelslisteverion NLL: 16)		NLL (Läkemedelslisteverion: 16)	
Läkemedel, dosering	Förskrivningsidentiteter	Läkemedel, dosering	Förskrivningsidentiteter

Läkemedelsmodul (Läkemedelslisteverision NLL: 16)		NLL (Läkemedelslisteverision: 16)	
Zopiklon filmdragerad tablett 5 mg 1 tablett till natten vid behov.	Förskrivnings-id: 123 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: X	Zopiklon filmdragerad tablett 5 mg 1 tablett till natten vid behov.	Förskrivnings-id: 123 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: X
Sertralin filmdragerad tablett 50 mg 2 tabletter dagligen	Förskrivnings-id: 164 Förskrivningsversion: 5 Förskrivningskedje-id: Y	Sertralin filmdragerad tablett 50 mg 2 tabletter dagligen	Förskrivnings-id: 164 Förskrivningsversion: 5 Förskrivningskedje-id: Y
Mirtazapin filmdragerad tablett 30 mg 1 tablett dagligen	Förskrivnings-id: 214 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: Z	Mirtazapin filmdragerad tablett 30 mg 1 tablett dagligen	Förskrivnings-id: 214 Förskrivningsversion: 3 Förskrivningskedje-id: Z

Steg 6: Återbesök på vårdcentralen

Sven kommer på återbesök på vårdcentralen och eftersom ett registrerat samtycke finns hämtar läkaren upp Nationella läkemedelslistan.

Inga uppdateringar har gjorts i NLL sedan förskrivaren senast journalförde information från NLL. Förskrivaren stämmer av läkemedelsbehandlingen med Sven som nu tycker att det fungerar bra.

1.4 Frågor kopplade till patientfallet

1.4.1 Kan apoteket makulera en förskrivning utan att ange förskrivarens arbetsplatskod/förskrivarkod?

Apotekspersonal kan avsluta förskrivning på uppdrag av patient, som i detta patientfall.

Makulera en förskrivning kan man på apotek göra på uppdrag av förskrivare eller vid ett felregistrerat pappersrecept.

Makulering används när man råkat felregistrera (ex. fel patient) och kan göras innan något uttag gjorts. Om ett uttag redan skett så används istället funktionen att ersätta, uppdatera eller avsluta förskrivning.

Om makuleringen gjorts på uppdrag av en förskrivare så anges dennes förskrivningskod i uppgifterna om händelsen som kopplas till makuleringen.

Se **TA Makulera förskrivning - Apotek**.

1.4.2 Vad kan apoteken korrigerera i en förskrivning?

Vad som kan uppdateras på en befintlig förskrivning, se **TA Ändra och uppdatera förskrivning – Apotek**.

När man ersätter en förskrivning kan alla parametrar ändras eftersom detta är ny förskrivning. Detta kan apoteken bara göra för dospatienter. Se **TA Ändra och ersätt förskrivning - Apotek**.

Vid förnyad förskrivning kan i stort sett inget ändras. Förnya förskrivningar kan apoteken bara göra för dospatienter. Se **TA - Förnya förskrivning - Apotek**.

Man kan ibland behöva göra ändringar på uttaget och inte på förskrivningen, exempelvis vid en tillfällig restnotering. Se **TA - Registrera uttag**.

1.4.3 Om en farmaceut gör en förändring på uppdrag av en förskrivare, syns detta i journalsystemet?

Fråga tillagd 2020-11-03

Alla förändringar som görs i Nationella läkemedelslistan lagras som händelser med information om:

- vad som skett (händelsetyp ex. registrera förskrivning, uppdatera förskrivning)
- orsaken till förändringen (händelseorsak ex. biverkning)
- vem som gjorde förändringen (utförare/uppdragsgivare)

Farmaceuten blir i detta fall utförare och läkaren uppdragsgivare. Denna information i NLL är tillgänglig för hälso- och sjukvårdspersonal. Exakt vilket attribut som ändrats returneras inte (som i detta fall doseringen) men den nya doseringen syns i den senaste versionen av förskrivningen.

1.4.4 "Senaste datum för avslut av behandling" – Visas detta för båda ändamålen på apotek eller enbart vid "Underlätta läkemedelsbehandling?"

Fråga tillagd 2020-11-03

Om "Senaste datum för avslut av behandling" är angivet så returneras detta datum oavsett vilket ändamål apoteken anger vid hämtning av förskrivningar från NLL.